

اثر برتیل ولین (Bertil Vallien)
در موزه آشپزخانه سلطنتی

اعظم رضائی انزهائی

شهریور ۱۴۰۲

برند کوستا بودا/Kosta Boda

کوستا بودا یکی از برندهای پیشرو در زمینه ظروف شیشه‌ای و شیشه‌ی هنری کشور سوئد می‌باشد، به طوری که صاحب نظران آن را متشکل از مشهورترین طراحان در این زمینه نه فقط در آن کشور، بلکه در سراسر جهان به حساب می‌آورند. هنرمندان این برند از تکنیک‌های کلاسیک به همراه تکنیک‌های کاملاً جدید در آثار خلق شده خود بهره می‌برند. این مارک از طریق ادغام کارخانه‌های شیشه‌کوستا/Kosta، بودا/Boda و افورس/Åfors شکل گرفت. آنها در ابتدا گروه افورس ای بی/Åforsgruppen نامیده شدند، سپس در سال ۱۹۷۶م. به ای بی کوستا بودا/Kosta Boda AB تغییر نام دادند و در نهایت از سال ۱۹۸۹م. بخشی از ای بی آر فورس کوستا بودا/Orrefors Kosta Boda AB گردیدند. لازم به ذکر است که این کارخانه برای مدتی نیز تحت مالکیت سلطنتی اسکاندیناوی بود، اما اکنون توسط گروه سوئدی موج نو New Wave Group مدیریت می‌گردد. کارخانه شیشه‌کوستا/Kosta که یکی از قدیمی‌ترین، بزرگ‌ترین و معروف‌ترین کارخانه‌های شیشه‌گری سوئد می‌باشد، امروزه گالری هنری با همین نام (کوستا بودا/Kosta Boda Art Gallery) برای نمایش آثارش در کنار خود برپا نموده است.

کارخانه در ۲۶ ژوئیه ۱۷۴۲م. توسط دو افسر خارجی ارتش کارل (چارلز) دوازدهم/Charles XII به نام‌های جورج بوگیسلاس استال فون هلشتاین/George Bogislaus Staël von Holstein و آندرس کاسکول/Anders Koskull در میان منطقه جنگلی استان اسملند/Småland در جنوب کشور سوئد تاسیس گردید. دلیل انتخاب این منطقه از یک سو تامین نیازهای تولیدات شیشه‌ای شهرهای استکهلم/Stockholm و کارلسکرونا/Karlskrona، عبور جاده‌های مهم از این نقطه و از سوی دیگر وجود مقادیر نامحدود چوب برای مصرف سوخت کوره‌ها بود. در یک قرن و نیم اول تاسیس این کارخانه، تولیدات آن بیشتر در زیرشاخه کاربردی شامل شیشه پنجره، بطری، ظروف نوشیدنی، لوسترهای شیشه‌ای و ... را شامل می‌شد. در این مرحله زمانی مشتریان آن نیز محدود به خانواده سلطنتی، اشراف و بازرگانان ثروتمند با قدرت خرید ظروف گران قیمت می‌شدند.

در سال ۱۸۹۷م. کوستا بودا با شرکت در نمایشگاه عمومی هنر و صنعتی استکهلم با انتقادات زیادی نسبت به تولیدات خود به دلیل شباهت به سایر اقلام شیشه‌ای تولید شده در نقاط مختلف اروپا مواجه گردید، بنابراین دست اندر کاران آن تصمیم به استخدام طراحان تخصصی برای خود نمودند. اولین طراح رسمی این کارخانه فردی به نام گونار جی سون ونبرگ/Gunnar G. Son Wennerberg بود که در سال ۱۸۹۸م. به این شرکت پیوست، علاوه برایشان بسیاری از هنرمندان مشهور نیز در این زمینه با این برند همکاری داشته و دارند. در بخش طراحی این کارخانه امروزه بیش از ۱۹ هنرمند مشغول می‌باشند که در این میان اثری از برتیل وُلین/Bertil Vallien یکی از معروف‌ترین هنرمندان و طراحان کوستا بودا و شناخته شده‌ترین آنها در سوئد و جهان، در میان آثار این موزه در معرض دید بازدیدکنندگان محترم قرار دارد.

معرفی برتیل ولین / Bertil Vallien

برتیل ولین، استاد سوئدی شیشه در سال ۱۹۳۸م. در شمال استکهلم به دنیا آمد، وی از همان دوران کودکی تمایل به هنرمند شدن را از خود بروز داد. بنابراین در سال ۱۹۶۱-۱۹۵۷م. در کالج ملی هنر، صنایع دستی و طراحی استکهلم، بعد از آن در دانشکده طراحی صنعتی پیشرفته و در سال ۱۹۶۳-۱۹۶۱م. با اخذ بورسیه سلطنتی در ایالات متحده و مکزیک ادامه تحصیل داد. عشق او به سرامیک او را به شهر لس آنجلس برد تا بعد از ملاقات با هنرمندان، منتقدان و صاحبان گالری آثار سرامیکی خود را در آنجا به نمایش بگذارد. در سال ۱۹۶۳م. او توسط کارخانه شیشه افورس سی اچ/C.H. Åfors glass-factory به سوئد دعوت شد، همان جایی که او با عنوان طراح آزاد به سازماندهی مجدد و طراحی بسیاری از خطوط تولید شرکت کمک شایانی نمود.

والین با حفظ رویکردی نوآورانه در کنار بیان روایتی نمادین و عرفانی در آثارش به عنوان مبتکرترین و شناخته شده ترین هنرمند شیشه ای معاصر اهل سوئد در سراسر جهان شناخته می شود، آثار وی در: موزه ویکتوریا و آلبرت لندن، انگلستان / The Victoria and Albert Museum, London, England، موزه هرمتاژ، شهر سن پترزبورگ، کشور روسیه / The State Hermitage Museum, St. Petersburg, Russia، موزه ملی استکهلم، سوئد / The National Museum, Stockholm, Sweden، موزه پاورهاوس سیدنی، کشور استرالیا / The Powerhouse Museum, Sydney, Australia، موزه هنرهای زیبای شهر بوستون / The Museum of Fine Arts, Boston، موسسه (موزه) هنری شهر شیکاگو، مستقر در ایالات متحده آمریکا / The Art Institute of Chicago، موزه ملی هنر مدرن شهر کیوتو واقع در کشور ژاپن / The National Museum of Modern Art Kyoto, Japan، موزه هنری متروپولیتن واقع در شهر نیویورک / The Metropolitan Museum of Art New York و ...

همچنین برتیل ولین سوابق تدریس، مدیریت کارگاه های مدارس هنری و استادی در دانشگاه های هنر در ایالات متحده و اروپا را در کارنامه خود دارد، که برخی از آنها شامل:

درمیان سال های ۱۹۸۴-۱۹۶۷م. رئیس برنامه طراحی شیشه در کالج هنر، صنایع دستی و طراحی استکهلم / Head of glass design programme at the College of Arts, Crafts and Design, Stockholm، سال ۱۹۷۴م. مدرس و طراح در کنفرانس ها و مدارس ایالات متحده آمریکا و اروپا، سال های ۱۸۹۶-۱۹۸۰م. استاد مدعو در مرکز شیشه پیلچاک استانوود واشنگتن، و همچنین درمیان سال های ۱۹۸۶-۱۹۸۴م. استاد اصلی همین مرکز / The Pilchuck Glass Center, Stanwood، در سال ۱۹۸۵م. هنرمند اصلی (مقیم) در مدرسه طراحی رود آیلند، آمریکا / The Rhode Island School of Design، سال ۱۹۹۳م. کارگاه شیشه ی تجربی نیویورک / New York Experimental Glass Workshop، سال ۱۹۹۳م. مرکز هنرهای زیبا پرت، سیاتل، ایالات متحده / Pratt Fine Art Center, Seattle, U.S.A.، سال ۱۹۹۴م. دانشگاه هاوایی در مانوا / University of Hawaii at Manoa، سال ۱۹۹۶م. کارگاه و مرکز شیشه، اسکاتلند / North Lands Creative Glass, Scotland، سال ۱۹۹۹م. استاد مدعو دانشگاه ساندرلند، انگلستان / University of Sunderland, England Visiting professor و ...

برخی از جوایز اهدا شده به ایشان شامل:

سال ۱۹۶۱م. دریافت بورس تحصیلی و مدال بهترین دانشجوی کالج هنر، صنایع دستی و طراحی، سال ۱۹۶۲م. دریافت جایزه اول "جوانان آمریکایی" از موزه صنایع دستی معاصر شهر نیویورک، آمریکا/ Museum of Contemporary Crafts, NY, U.S.A.، سال ۱۹۶۵م. اخذ بورسیه فرهنگی اوسترشوند/Östersund Cultural Scholarship. سال ۱۹۶۷م. اخذ جایزه ایلوم/ The Illum Prize. سال ۱۹۶۸م. بورسیه دولتی کار کشور سوئد/ Swedish State Major Work Scholarship، سال ۱۹۸۱م. انتخاب او توسط مجله طراحی داخلی کشور ژاپن به عنوان تأثیرگذارترین طراح تخصصی خود، سال ۱۹۸۴م. اخذ جایزه "طراحی عالی سوئد"/ "Excellent Swedish Design" prize، سال ۱۹۸۳م. اخذ جایزه طراح اول سوئد، موزه ملی استکهلم/ First prize for Swedish Design, National Museum. سال ۱۹۸۳م. اخذ بورسیه فرهنگی از شهرداری امابودا، سوئد/ Cultural Scholarship, Municipality of Emmaboda, Sweden، سال ۱۹۸۵م. دریافت جایزه دوم شیشه ی کوبورگ، شهر کوبورگ، آلمان/ Zweiter Coburger Glaspreis, Coburg, Germany، سال ۱۹۸۵م. دریافت مدال نقره از سوی مسابقه بین المللی هنر داوران، نیویورک/ International Juried Art Competition, New York. سال ۱۹۸۸م. اخذ گواهینامه افتخاری انجمن صنایع دستی و طراحی سوئد "طراحی عالی سوئد" جهت ظروف پروانس/ Excellent Swedish Design," honorable mention for Provence tableware، به همراه دریافت جایزه فرملند، دانمارک/ The Formland Prize, Denmark، سال ۱۹۹۰م. دریافت دیپلم نوردفرم، مالمو سوئد/ Diploma, Nordform, Malmö, Sweden، سال ۱۹۹۱م. دریافت جایزه فرملند، دانمارک/ The Formland Prize, Denmark، سال ۱۹۹۴م. دریافت بورسیه فرهنگی از اتاق بازرگانی سوئد جنوبی/ The South Swedish Chamber of Commerce, Sweden، سال ۱۹۹۵م. اخذ جایزه شیشه محلی برای دستاورد برجسته در شیشه، نیویورک/ Urban Glass Award for "Outstanding Achievement in Glass," NY, U.S.A.، سال ۱۹۹۵م. اخذ مدال شاهزاده یوجین جهت دستاورد برجسته در هنر/ Prince Eugen's medal for Outstanding Achievement in the Arts، سال ۲۰۰۱م. کسب جایزه رویاپردازان (Visionaries) از سوی موزه طراحی و هنر نیویورک، ایالات متحده آمریکا/ Visionaries Award, Museum of Art and Design, NY، سال ۲۰۰۲م. اخذ دکترای افتخاری از دانشگاه ویکوا، سوئد/ The Honorary doctorate, University of Växjö، سال ۲۰۰۳م. اخذ دکترای افتخاری فلسفه از دانشگاه ویکوا، سوئد/ Honorary Doctor of Philosophy. University of Växjö. سال ۲۰۰۴م. دریافت جایزه ویلسون، نیواورلئان، آمریکا/ The Wilson award به همراه دریافت جایزه قدردانی از ترویج شیشه معاصر، هنر در جهان، از سوی موزه شیشه، مکزیک/ Award in recognition of The Promotion of Contemporary Glass, Art in the world, Museum Del vidrio Monterrey, Mexico، سال ۲۰۰۵م. دریافت مدال طلای فرهنگستان پادشاهی علوم سوئد، استکهلم/ Royal Academy of Science, Stockholm. سال ۲۰۰۸م. دریافت جایزه لیبنسکی از سیاتل ایالات متحده/ The Libenski Award و ...

مجموعه ها و موزه هایی که آثار وی در آنجا به نمایش درآمده:

موزه ویکتوریا و آلبرت، لندن/Victoria and Albert Museum, London/ موزه هنر متروپولیتن ، شهر نیویورک/Metropolitan Museum of Art, NY/ موزه یادبود (هنرهای زیبا) اچ. ام. دیانگ، شهر سانفرانسیسکو/H. M. de Young Museum, San Francisco/ موزه هنر یوکوهاما، ژاپن/ Yokohama Art Museum، موزه هرمتاژ، سنت پترزبورگ/ The state Hermitage Museum/ موزه هنر و طراحی، نیویورک/ Museum of Arts and Design, NY، ایالات متحده/ National Museum, Stockholm/ موزه ملی، شهر استکهلم/ The Art Institute, Chicago , USA موزه و گالری هنری ویدا، کشور سوئد/VIDA Museum, Sweden، موزه هنرهای زیبای دوسلدورف/ Dusseldorf Museum of Fine Arts، موزه اورسون، نیویورک/ Everson Museum, NY، موزه هنر ایندیاناپولیس، آمریکا/ Indianapolis Art Museum, Indianapolis, USA، موزه هنر تروندهایم، کشور نروژ/ Trondheim Art Museum, Norway، موزه ملی هنر مدرن، شهر کیوتو، ژاپن/ National Museum of Modern Art, Kyoto, Japan، کلکسیون و موزه هنر ابلوت (مطلق)، نیویورک/ Absolut Collection, NY، موزه ملی هنر، توکیو/ National Museum of Art, Tokyo، موزه هنر یوکوهاما، ژاپن/ Yokohama Art Museum, Yokohama, Japan، مجموعه پرسکات در مرکز فرست پسیفیک، سیاتل/ The Prescott Collection at Pacific First Centre, Seattle، موسسه هنر دیترویت، آمریکا/ Detroit Art Institute, Detroit, MI, USA، موزه پاورهاوس، سیدنی، استرالیا/ The Powerhouse Museum, Sydney, Australia، موزه هنرهای زیبای هامبورگ، آلمان/ Museum fur Kunst und Gewerbe, Hamburg, Germany، شارلوت، NC، ایالات متحده/ Mint Museum of Art and Design, Charlotte, NC, USA، موزه شیشه، مکزیک/ Museo de Vidrio, Monterrey, Mexico، موزه هنرهای زیبا در شهر بوستون، ماساچوست، ایالات متحده/ Museum of Fine Arts, Boston, MA, USA و ...

انتشارات برگزیده وی شامل:

2008 Drury, John. Glass Quarterly, Review, Spring, No. 110, pg. 62

2002 Kangas, Matthew. Somna Vakna, University of Washington Press, Seattle

1998 Glass Eats Light. Gunnar Lindquist Carlson's förlag, publisher

1997 Rådström, Niclas. Headbook, Kamras, Kamras Publisher

1995 Nilsson, Peter. Anod, Norstedts förlag, Sweden
Fiat Lux, (book on the altarpiece for Växjö Cathedral) Carlsson
Bokförlag, Stockholm, Sweden

منابع:

- اثر (ظرف کریستالی) به نمایش درآمده در سالن موزه آشپزخانه سلطنتی

- <http://www.bertilvallien.se/ulricahv.htm>
- <https://www.mothersweden.com/bertil-vallien-biography.html>
- <https://www.kostaboda.us/>
- <https://www.schantzgalleries.com/bertil-vallien-biography>
- <https://www.kostaboda.com/kosta-art-gallery>
- <https://www.kostaboda.com/artist-collection>
- <https://www.lotharjohn.de/pdf/Kosta+Boda+Artist+Collection+Katalog+2021+EN+2021.pdf>
- <http://static1.1.sqspcdn.com>